

Tilskuddsordning for kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæring

Tilskuddsordningen skal bidra til å øke kompetansen og kvaliteten i videregående skoler, i fylkeskommuner og i lærebedrifter.

TILSKUDDSORDNING | SIST ENDRET: 09.11.2022

Mål og retningslinjer

Tilskuddordningen skal styrke kompetansen i videregående skoler og lærebedrifter med utgangspunkt i lokale behov. Målet er et langsiktig og gjensidig samarbeid om kompetanseutviklingen, med utveksling av kunnskap og erfaring mellom aktørene i fag- og yrkesopplæringen.

Vurderingen av de lokale behovene må ta utgangspunkt i de nasjonale målsettingene i regjeringens sektormål for skole og i læreplanverket for skole.

[Retningslinjer for tilskuddsordningen](#)

Annen støtte til kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen

Det finnes flere støtteordninger og kompetansetiltak for fag- og yrkesopplæringen

Kompetansetiltak

- [Yrkesfaglærer 2-ordning](#)
- [Hospiteringsordning i fag- og yrkesopplæringen](#)

- Nettkurs i vurdering for fagopplæring
- Videreutdanning for yrkesfaglærere

Støtteressurser-/ materiell

- Arbeid med kvalitet og kompetanse
- Etterutdanningsmateriell
- Kompetansepakke om nye læreplaner

Gjennom tilskudd til lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen kan fylkeskommunene selv prioritere og planlegge kompetanseutvikling ut fra de lokale behovene til skoler og lærebedrifter.

Målet er at alle fylkeskommuner skal drive kvalitet- og kompetanseutvikling lokalt. Samarbeid med arbeidslivet skal bidra til gjensidig kompetanseutvikling mellom aktørene i fag- og yrkesopplæringen.

Hospiteringsordningen skal videreføres som en del av tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen, og fylkeskommunene skal legge til rette for at ordningen styrkes.

Yrkesfaglærer 2-ordningen videreføres som en del av tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen, og fylkeskommunene skal legge til rette for at ordningen styrkes. Ved å innlemme Yrkesfaglærer 2-ordningen i tilskuddsordningen får fylkeskommunene større fleksibilitet i bruk av midler, og bedre mulighet til å iverksette relevante kompetansetiltak ut fra lokale behov. Endringen trer i kraft fra 2023.

Hvem er ordningen for?

Kompetansetiltakene i tilskuddsordningen er for disse gruppene:

- yrkesfaglærere i videregående skoler
- instruktører og faglige ledere som gir opplæring i bedrift
- prøvenemndsmedlemmer

Fylkeskommunene kan inkludere andre yrkesgrupper eller aktører i sine tiltak, dersom det er hensiktsmessig for kompetansebyggingen lokalt. Det er formålet med kompetanseutviklingen som avgjør hvorvidt andre yrkesgrupper kan inkluderes i tiltakene.

Den enkelte fylkeskommunen kan vurdere om det er hensiktsmessig å inkludere fagskolelærere i allerede etablerte kompetansetiltak i ordningen. Tilskuddsordningen har ikke egne tiltak for fagskolelærere.

Private videregående skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram godkjent etter privatskoleloven er omfattet av ordningen på lik linje med offentlige skoler.

Slik tildeles midlene

Dette er prosessen for tildeling av midler:

1. Lokale kompetansenettverk eller den enkelte videregående skole må vurdere hva slags kompetanseutvikling det er behov for.
2. De lokale kompetansenettverkene eller den enkelte videregående skole melder inn utviklingsbehov til samarbeidsforum.
3. Forumet prioriterer behovene, og lager en plan for hvordan midlene skal fordeles og brukes.
4. Fylkeskommunen disponerer midlene i tråd med kompetanseutviklingsplanen som er vedtatt i samarbeidsforumet.

Ta kontakt med fylkeskommunen for mer informasjon hvis du har spørsmål om prosessen.

Kriterier for tildelingen

Ordningen har to sentrale kriterier.

1. Tiltakene skal være forankret i lokale behov. Både ledere og ansatte skal være med å identifisere behovene.
2. Tiltakene skal være planlagt og gjennomført i samarbeid mellom fylkeskommunen, arbeidslivet og andre tilbydere av kompetanseutvikling. Dette innebærer et likeverdig og gjensidig forpliktende samarbeid med kompetanseutvikling som mål.

[Les om hvordan dere kan vurdere behov, sette mål og planlegge tiltak.](#)

Bruk av midlene

Midlene skal brukes til kompetanseutviklingstiltak som fremmer kollektiv utvikling. Skole- og arbeidsplassbaserte tiltak prioriteres når det er hensiktsmessig. Det må vurderes lokalt hvordan midlene skal prioriteres og brukes basert på de lokale behovene og forutsetningene. Prioriteringene skal forankres i samarbeidsforum.

Bruk av midlene bør ha et langsiktig perspektiv, for å sikre forutsigbarhet.

Tilskuddsmidlene kan brukes til

- vurdering av kompetansebehov
- planlegging og utvikling av kompetansetiltak
- gjennomføring av tiltak

Legg lokale og langsiktige planer for kompetanseutviklingen

Tiltakene skal være forankret i lokale planer hos skoler og lærebedrifter. Lokale planer kan være planer for den enkelte skole eller lærebedrift, eller planer på eiernivå.

For å gi forutsigbarhet for involverte aktører bør planene gjelde for flere år, de bør omfatte alle målgrupper i virksomhetene, og de bør omfatte både kollektive og individuelle kompetansetiltak.

En slik helhetlig og langsiktig kompetanseutviklingsplan kan være avgjørende for å nå de overordnede målene.

Prosessene rundt utvikling av lokale planer må sikre god involvering i alle ledd, slik at tiltakene som utvikles møter de faktiske behovene i skoler og lærebedrifter. Etterutdanningstiltak og videreutdanningstilbud bør støtte opp om hverandre og ses i sammenheng i planen.

Planen kan beskrive:

- Prioriterte mål for kompetanseutvikling
- Målgruppe(r)
- Kompetansetiltak
- Deltakere
- Arbeidsmåter og samarbeid
- Bruk av kompetansemidler
- Planlagt evaluering av tiltakene
- Hvordan man vil vurdere måloppnåelsen?
- Varighet

Hva kjennetegner måloppnåelse?

De som samarbeider om kompetansetiltakene, må vurdere utbytte og måloppnåelse av tiltakene. Det gir kunnskap om hvordan tiltakene for kompetanseutvikling kan bidra til å endre praksis der skolene og lærebedriftene har behov for det.

Måloppnåelsen vurderes ut fra hvordan tiltakene er gjennomført. Dette innebærer disse vurderingene:

- Har målgruppene gjennomført kompetanseutviklingstiltak som fremmer kollektiv utvikling?
- Er tiltakene forankret i skolenes og lærebedriftenes behov, identifisert gjennom lokale prosesser hvor de ansatte i virksomhetene var involvert?
- Er samiske perspektiv ivaretatt i de lokale prioriteringene av kompetansebehov?
- Er tiltakene planlagt og gjennomført i samarbeid mellom fylkeskommunen, arbeidslivet og andre tilbydere av kompetanseutvikling?

Hvem har ansvar for hva?

Hva gjør fylkeskommunen?

Fylkeskommunen har to roller i tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen:

1. Fylkeskommunen som skoleeier er tilskuddsmottaker og er representert i samarbeidsforum.
2. Fylkeskommunene har også ansvar for koordinering av samarbeidsforum, og skal bidra til å formidle nasjonale rammer og føringer for ordningen.

Fylkeskommunen fordeler midler, i tråd med samarbeidsforumets årlige disponeringsplan. Fylkeskommunen skal sikre at kriteriene for bruk av tilskuddsmidler er oppfylt.

I tillegg har fylkeskommunene ansvar for forankring av planer, samarbeid og involvering av aktører og målgrupper, og gjennomføring og oppfølging av tiltakene.

Hva gjør samarbeidsforumet?

Samarbeidsforumet skal prioritere tiltak og bruk av midler i den enkelte fylkeskommunen. Ved disponering av midler til tilbydere av kompetanseutvikling

skal fylkeskommunene følge regelverket for offentlige anskaffelser. Samarbeidsforumet skal også bli enige om en overordnet langsiktig plan som angir rammer og prioriteringer i et langsiktig perspektiv. Planen skal bygge på lokale behov og bidra til forutsigbarhet for aktørene.

Årlig skal samarbeidsforum lage en disponeringsplan som gir oversikt over hvilke tiltak som prioriteres, hvem som skal delta og hvordan midlene skal brukes. Prioriteringene skal være forankret i den overordnede, langsiktige planen.

Mandat for samarbeidsforum

I tillegg til samarbeidsforumene etablerer noen fylkeskommuner ulike kompetansenettverk. I arbeidet med den årlige disponeringsplanen, kan samarbeidsforumet foreslå midler til et nettverk dersom dette er mest hensiktsmessig, såfremt kriteriene for tildeling er ivaretatt.

Hva gjør arbeidslivet?

De deltar i et samarbeid med fylkeskommunene og deltar i vurdering av kompetansebehov, planlegging, utforming og gjennomføring av tiltakene.

De har også et særskilt ansvar for å bidra med oppdatert fagkompetanse.

Hva skjer i lokale kompetansenettverk?

I tillegg til samarbeidsforum kan fylkeskommunene etablere lokale kompetansenettverk, for å sikre god involvering og deltakelse på tvers av videregående skoler, arbeidslivet og andre relevante aktører.

Kompetansenettverkene kan gå på tvers av fylkeskommuner, og inkludere andre relevante aktører for å medvirke til god forankring og dialog.

Lokale nettverk bidrar til samarbeid og erfaringsdeling mellom aktørene. Det er de lokale behovene som skal være utgangspunkt for arbeidet i nettverkene, og behovene internt i nettverkene kan derfor også være ulike.

Hva gjør skoleledere?

Dere som er ledere har, i samarbeid med fylkeskommunen, ansvar for planlegging, involvering og gjennomføring av kompetansetiltak i sine skoler. Dere har et viktig ansvar for å sikre vurdering av kompetansebehov på en måte som involverer ansatte. Gode kollektive prosesser i den enkelte skole om vurdering av ståsted, styrker, utfordringer og kompetansebehov bidrar til utvikling av gode og treffsikre

kompetansetiltak.

Sammen med fylkeskommunen har dere også et viktig ansvar for å bidra til et godt samarbeid med arbeidslivet og kompetansemiljøene, gjennom å invitere dem inn i de lokale prosessene og vurderingene.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Fylkeskommunen og videregående opplæring inngår i målgruppen for kompetanseløftet, og dette gjelder også fag- og yrkesopplæringen.

Fylkeskommunen kan da også inkludere fagopplæring i bedrift dersom det er aktuelt med utgangspunkt i deres vurdering av kompetansebehovet. Det vil være mulig for fylkeskommunen å se midler fra Kompetanseløftet og midler fra tilskuddsordningen for yrkesfag i sammenheng.

Det er Statsforvalteren i de ulike fylkene som administrerer Kompetanseløftet og det er samarbeidsforum for tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring som skal prioritere tiltak innen denne ordningen, inkludert videregående opplæring og yrkesfagene.

Mer informasjon om [Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis](#)

Hvorfor egen tilskuddsordning for yrkesfag?

I tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen er det flere målgrupper for kompetanseutvikling og flere kompetansemiljøer som kan brukes i kompetanseutvikling. Arbeidslivet har en sentral rolle i fag- og yrkesopplæringen og er representert i fylkesvise samarbeidsforum. Ordningen har flere likhetstrekk med [tilskuddsordningen for barnehage og grunnopplæringen](#), men er ulik på følgende punkter:

- Midler til kompetanseutvikling går direkte til fylkeskommunene.
- I tillegg til universitet- og høyskoler er det også andre samarbeidspartnere og miljøer som kan tilby kompetanseheving.

Fylkeskommunen har gjennom arbeidet med nasjonale og lokale etterutdanningstiltak innen yrkesfag fått en solid kompetanse som gir grunnlag for

utvikling av tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen.

Evaluering av ordningen

Utdanningsdirektoratet innhenter kunnskap gjennom ulike kanaler. Det finnes mye informasjon om hvordan ulike kompetanseordninger for lokal kompetanseutvikling blir opplevd av de som legger til rette for arbeidet, de som tar aktivt del i utviklingsarbeidet og andre interessenter.

OsloMet - Storbyuniversitetet har fått i oppdrag fra Utdanningsdirektoratet å evaluere de desentraliserte ordningene for kompetanseutvikling for skole og yrkesfag, samt oppfølgingsordningen. Evalueringsprosjektet startet senhøsten 2019 og går over seks år, til utgangen av 2025.

Publikasjoner fra evalueringsprosjektet

- [Temanotat 1: Evaluering av ny kompetansemodell – desentraliserte ordninger for skole og yrkesfag samt oppfølgingsordningen](#)
- [Delrapport 1: Lokal kompetanseutvikling. Evaluering av implementeringen av ny tilskuddsordning i grunnopplæringen](#)
- [Temanotat 2: Desentralisert kompetanseutvikling for yrkesfag](#)
- [Temanotat 3: Evaluering av ny kompetansemodell. Forfasen i oppfølgingsordningen for 2020-uttrekket](#)